

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ... 4 koruny — hal.	EDVARD SÁNDORFI.	Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
Na pol roka ... 2 " — "	Majiteľ' a vydavateľ' :	sem sa majú posilať predplatky, jako dopisy do novin,
Na štvrt' roka ... 1 " 20 "	JAN MOLNÁR	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Po vol'bách.

Velebíme Ťa Všemohúci Bože, chválu vzdávame Tebe za otcovskú lásku, ktorú proti nám ukázal si ráčil; aj za to, žeš' bol s nami, že si nás posilnil, a k víťazstvu sprovádzal v boji, ktorý sme proti Tvojím a naším nepriateľom viedli. Vieme, že len s Tvojou pomocou sme pokorili liberálov, ktorí proti nám kresťanom broja, nás prenasledujú, vieru našu hania a znevažujú. Sláva Ťi Otče náš! Vrucne Ťa prosíme, neopušť nás, ľud Tvój verný. Buď s nami na vždy! Udrž nás v jednote a bratskej láske. Prived' aj tých kresťanov k nám, ktorí posial' v blúde sú, aby tak všetci kresťania pod jedným práporom sotrvali, za jeden svätý cieľ so spojenými silami bojovali, lebo len tak môže byť víťazstvo naše úplné a namáhanie zdarné. Len tak zasvieti lúča dobrobytu a blaha na vlasť našu, a len tak vydvihneme cirkev na výšku slávy.

Jak ďakujem Bohu za otcovskú lásku, tak pozdravujem i Vás bratia ľudáci, že ste verní zostali našej zástave, a neopustili stranu, ktorá za Vás pracuje. Statoční boj ste viedli, nech Vám slúži víťazstvo k spáse. Nepochyboval som o tom, že nám verným zostanete. Istý som bol, že slová vodcov našich a cieľ ľudovej strany plameň zapáli v srdciach vašich, ktorý nezahasia liberálni podvodníci, ktorí na Vás striehly, Vám lichotily, so sľubami vábily, za zradu a nestatočnosť odmenu núkali. Viem, že opovržením ste hľadeli na nich a odsotili od seba. Ukázali ste im, že Slovák, ktorého znevažujú, potupujú a za vlasti-zradcu držia, má srdce, má statočnosť, má ducha, ktorý ho povzbudzuje k oduševneniu, ktorý mu sily a predsevzatia dá, aby nepriateľov zahanbil

a premohol. Sláva Vám bratia! Nech je požehnanie božské na Vás! S radosťou môžete myslieť na boj, ktorý ste s liberálmi viedli a každého uspokojíť môže víťazstvo, za ktoré každý ľudák údatne, zmužile a statočne, plný láskou a vernosťou k zástave, na šík sa postavil.

Hrdý som na Vás bratia! Srdce moje radosťou plesá, keď vidím, že zobudili ste sa zo sna a schytili ste zbroj statočnosti k obrane svojej a k povýšeniu kresťanstva.

Prajem si, aby tá statočnosť, tá oduševnenosť, a vernosť s ktorou ste k ľudovej strane oddaní, nikdy nevyhasla v srdciach Vašich, ale aby plameň sťa vatra žiaril, a účinok mal na vašich blížnych, ktorí ešte vždy oproti nám bojujú a nám vernosť neprisahali.

Rozširujte zásady naše, získajte čím viac priateľov ľudovej strane. Buďte horliví apoštoli strany tejto, aby čím skôr nastala radostná zmena v úbohej krajine našej, aby čím skôr zasvietila lúča spokojnosti, pravdy, blahobytu a kresťanského panovania. Vašu vernosť, statočnosť a oduševnenosť, ktorú ste ľudovej strane venovali, vštepte dietkam vašim do srdca, aby od malička žiarilo sťa iskra, za ľudovú stranu. Buďte s úplnou dôverou k ľudovým ablegátom, lebo oni sú vaši opravdiví priatelia, ktorí s tak úprimnou láskou sú k vám oddaní, jak vďačný syn k otcovi. Nie pre chválu, z pýchy alebo pre svoj zisk dali sa zvoliť; ale jedine preto, aby vám, ubiedeným občanom k obrane a na pomoc prispeli. Lásku a vernosť neodnímajte od nich, bo nebudú vám nevďační. Obráťte zrak na nich, pozorujte účinkovanie jejích, aby ste ich zo skutkov poznali.

Jak Vás pozdravujem milí ľudáci pre vernosť, tak podobne vítam ľudových ablegátov. Sr-

dečne im ďakujem, že zanechajúc rodinný kruh, pohodlie, tichý a pokojný príbytok svoj, odhodlali sa na trnistú cestu a k boju za vlasť a cirkev. Boh Všemohúci nech im dá sily, vytrvanlivosti a nepremožiteľnej vôle, aby šlachetný úmysel zdarne previesť mohli. Boh nech požehná prácu jejich a dopraje, aby k spásu celého kresťanstva uhorského slúžila.

Dozajista každý ľudák radostou oplýva nad tým, že počet obrancov našich zväčšil sa, a že slovenskí voličia poslali asi polovicu všetkých ľudových ablegátov.

Pred päť rokami každý liberálny trhan a hazafik to vyblakoval, že ľudová strana je len dočasná choroba, ktorá za krátky čas, jak náhle ľud zkusí, že cirkevno-politické zákony (civilný sobáš, matriky a beznáboženstvo) a liberálna vláda k jakému šťastiu a blahobytu mu slúži (no, cítite to krajanania?) vykape, a po nej len bledá pamiatka zostane. No, krásne sa vyplnilo veštenie falošných prorokov! Bárs by každá choroba tak radostné následky mala, a slúžila k dobrému, ako pôvod ľudovej strany. Áno, títo hazafici si mysleli, že ľud aj na ďalej sa dá mámiť, že jak náhle sľubami, hrozbou, pálením a peniazmi ho obtočia, stratí rozum a statočnosť, a vrhne sa do lóna liberálnych podvodníkov. *Oh, to už viac nebude! Ľud nepredá statočnosť! Ľud nebude zradcom a neverníkom strany svojej. Ľud je náš! My s týmto ľudom, ktorý liberálni vladári tak dlho v otroctve držali, vyplienime a vypálime pôdu liberálnu sťa škodlivú burinu, aby ani stopy po nej nezostalo. Ľud znovu musí sa narodiť, a ľudová strana ho pokrstí. My strážiť budeme nad ľudom, aby ho Farahúni nepokúšali. V každom páde obránime ho oproti podvodom, a nedovolíme, aby nepriatelia znovu ho do bahna nemravnosti, bezcitlivosti a neludskosti stiahli. Ľud musí byť čistého povedomia, a pánom svojho práva a presvedčenia. Musí sám vypovedať ortiel smrti nad liberálnym garazdením, ktoré len žiaľ, biedu, krivdy, panovné jednotlivých bašikov a neveru zaspôsobilo. Toto je choroba, a to najošklivejšia. Celý národ je od nej nakazený. Rany, na zmizernenom tele jeho každý môhol vidieť, ale ich nikto nehojil. Ľudová strana je lekárom na tele a na duši nemocného národa. Neodvráti sa od rán, bárs jak hnusné sú, ale bedlive ich bude liečiť, aby znovu na nohy vstal národ uhorský sťa zdravý a pevný obor, a*

zmužile obránil domovinu a vieru svoju oproti liberálnym tatárom a hazafikom.

Daj Bože, aby šťastlivá doba táto čím skôr zasvietila!

M. Fatranský.

POLITICKÉ CHÝRY.

Naše víťazstvá v slovenských stoliciach.

Ľudová strana zvíťazila doteraz v 21-tých okresoch z ktorých polovica padá na naše hornouhorské kraje. Slováci sa tedy najlepšie zadržali. Tolkej politickej zralosti nedokázali ani Maďari, ani Nemci, ani Srbi, ani Rumuni ako naši slovenskí voličia. V Nitre udržali sme si Prievidzu a odňali sme liberálom Skalicu, Hlohovec, Žabokreky, Nové-Zámky. Vo vágvečskom okrese budeme mať náhradnú voľbu, pri ktorej tiež ľudák zvíťazí. Okrem toho stratili liberáli aj Vrbové a Senicu a na víťazstvo v Novom Meste a Topolčanoch zajiste nie sú hrdí.

V Prešporskej zvíťazili sme s p. Kubinom v Mor. sv. Jánoch a v Stupave proti Komlóšsymu, kde však musí byť náhradná voľba, lebo to tak ráčil chcieť pán predseda voľby farár Gond, ktorého náš kandidát postaví za to pred kriminál. V Pezinku bude tiež náhradná voľba a zvíťazí náš kandidát. V Galande je zvolený revizionista Hortoványi. V Trnave pekne zvíťazil p. Kollár s programom ľudovým. Teda aj v Prešporku dostali liberáli výprask. V Orave obadva okresy sú naše s ablegátmi Zmeškálom a Abaffym. Konečne v Šáriši máme tiež jedného, asice Artima, ktorého Rusi zvolili.

Liptov, Spiš, Trenčín, Turec, Novohrad, Gemer, Hont, Tekov nedali nám nič. Toto sú divné pomery, na ktoré posvietime v budúciach číslach.

Stupavanom!

Budete mať náhradnú voľbu. Celý svet vie, že ste vy všetci ľudáci a to tí najčestnejší a predsa nehanbia sa vás pokúšať s pánom Komlóšsym. Pán Komlóšsy poslal vám už z Pešte 20 židov kortešovať za seba. Hľa, kňaz a — židov má kortešov. Pán Komlóšsy bude vám pekne sladko vyprávať, ale sa ho opýtajte, že prečo ho nechcel Sv. Otec rímsky k sebe pripustiť na výsluch, ač-práve Komlóšsy 3 dni o to modlikal v Ríme. Aj to sa spýtajte, že prečo, keď tu v Budíne českých kardinálov inštalovali a či prekonizovali; teda prečo p. Komlóšsyho nechcela strážiť pustiť k týmto obradom?

Bratia! Koho Sám Otec sv. v Ríme nechcel prijať a koho pápežský nuncijs (konzul) v Budíne nechcel vidieť: taký pán musí mať zajiste čudné zásluhy o cirkev a vieru. Nuž keď si vy teda cirkev svoju a náboženstvo ctíte, nesmiete dávať svoje hlasy na takú stranu, ktorá nám takú hanbu stvára, jako to u vás vidíte. To nesmie byť, aby

dva páni duchovní držali vás za hlúpe hovädá, ktoré naháňaf, pokúšaf a prefahovaním volby a nevyhlasením výsledku sekírovať možno. To sa tak len chumojom alebo malým deckám môže robyť, ale starým ľuďom, čestným svobodným občanom také posmechy vyvádzať, to je už len predsa opovážlivosť. Nuž Bratia, ukážte tým svevolným panákom, že sedliak tiež neni onuca. Je storaz statočnejší než mnoho pekných darmozráčov.

Voľby.

Zúfandlivá borba bánfyhusárov. Kto sa len trochu rozumie politike, môhol dobre perdivieť, že nariadenie tých «čistých volieb» bolo namierené hlavne proti Bánffymu a jeho husárom. Že pri čistejších voľbách bánffyovskí bašici musejú prepadnúť, vedel každý. Nastala tedy zúfandlivá borba so strany bánfyhusárov, pri ktorej upotrebili sa všetky prostriedky, násilie a klamu práve tak, ako kedysi proti nám v Nitre, Stupave, Varíne atď! Najhnusnejšie bojovali však bánfyhusári

v Jászberényi.

Tu vystúpil bánfista Gejzo *Almássy* proti Albertovi *Apponyimu*. Treba poznamenať že proti Apponyimu už pri minulých voľbách upotrebil Bánffy tie najväčšie násilensvá. Keď Bánffy prepadnúť, Apponyi spojil sa zo *Széllom* (fúzia) ale jeho určite vyslovená podmienka bolo to, aby Széll odstránil Almássyho, nadžupana, sluhu Bánffyho, ktorý spolu s Törökom, jászberénským mešťanostom «prevádzal r. 1896. voľbu proti Apponyimu. Széll skutočne prepustil Almássyho a vyzdvihol z úradu mešťanostu Töröka.

Pri tejto voľbe teda ten prepadnutý nadžupan Almássy vystúpil proti Apponyimu a ten vyhodený z úradu Török bol volebným predsedom. Jako si títo páni počínali, o tom poučí nás nasledovná správa:

V Jászberényi pri voľbe veľmi špatne pokračoval predseda voľby Aladár Török. V Jászberényi, jako známo, proti grófovi Albertovi Apponyimu vystúpil bývalý nadžupan stolice Gejza Almássy, ktorého prívrženci urobili všetko možné, aby grófa Apponyiho zbuktatovali. Predseda Török prefahoval voľbu, voličov terrorisoval, vóta Apponyiho voličov odvrhoval a dopustil sa mnohých nezákonností. Voľba trvala od 8. hod. rano 2. októbra do 4. hod. popoludní 3. okt. Predseda ustavične pretrhoval voľbu na jednu dve hodiny, mysliac, že Apponyiho voličia nevydržia cez noc, no tí vytrvali až do konca a až predseda mnoho Apponyiho hlasov odvrhol a na Almássyho dovolil hlasovať aj za mrtvých, predsa zvíťazil gróf Apponyi väčšinou štyridsaťjeden hlasov. Apponyi mal vlastne väčšinu asi pol štvrtá sto hlasov. Víťazstvo Apponyiho prijali Jászberényčania tým s väčšou radosťou, lebo už-už mysleli, že terroru Töröka a Almássyho podarí sa zbuktatovať Apponyiho.

Všetky peštianské noviny píšu, že Török na každý pád musí byť uväznený, čoho si je síce aj sám Török povedomý.

Nuž tu vidíte: Liberál sa kúše s liberálom: teda kde

je tu zásada? *Vo vrecku!* Jeden závidí druhému to hrnčisko masné. Takí sú vám liberáli.

Stará mátoha prepadla.

Sensáciou druhého volebného dňa je to, že bývalý ministerský predseda Koloman Tisza prepadol vo Veľkom Várade. Proti Tiszovi vystúpil Béla Barabás Kossuthista a socialista Pelczéder. Na tohto posledného nehlasovali ani tí desiat, ktorí ho kandidovali, lebo všetkého spolu obdržal len jeden hlas. Ale tým ostrejšia borba bola medzi Kolomanom Tiszom a Bénom Barabásom. Konečný výsledok voľby bol, že Barabás obdržal 1108 hlasov a Tisza len 824 hlasov a tak Barabás väčšinou 283 hlasov zvolený bol za vyslanca veľkováradskeho.

Táto zvest je milým prekvapením pre celú krajinu. Arciotec liberalismu hnusného, prenasledovateľ kresťanstva, priateľ židov, vymyseľník všetkých strašných daní a penzií nadžupanských a ministerských: Starý Koloman Tisza prepadnúť. Chvála Pánu Bohu!

Katolíckej cirkvi zadal tento človečisko rany strašné. On ako minister a kalvín divý len takých kňazov tisol do predu, ktorí sa mu korili. Takýmto spôsobom tí najhodnejší mužovia duchovní nemôhli sa dostať k ničomu. Teraz to už prestane. Bánffycko-kalvinský duch vyprace sa s Bánffym a Tiszom pomaly z cirkvi a nebude mať vplyvu viacej ani pri vymenovániach cirkevných hodnostárov. Toto niektorí páni neuveria, ale my to vieme istotne. *Menoslov liberálnych kňazov už je sostavený a títo páni sklamú sa vo svojich nádejach a túžbach za červenými pásmi a infulamí.* Ani liberálni, ani ľudoví korteši nemôžu rátať na vyznačenia.

Vojna v južnej Afrike.

Poslednú bitku, o ktorej priniesly zprávy londýnske telegramy, zviadol generál Botha s Angličanmi na pôde obývanej Zulukaframi. Botha, keď zbil Angličanov u Utrechtu, utiahol sa na východ a u Dejagersdriftu prešiel cez natalckú hranicu. O dva dni pozdejšie zaujal už pozíciu na vrchu Khandi, ležiacom na hranici kraja Zulukafermi obývaného. 26. septembra útočil na anglické pevnosti Itala a Prospekt. Kitchener oznámil, že vojsko pevností odohnalo Búrov, ktorí utrpeli veľké ztraty. Ponevác ale jeden druhý telegram aj to oznámil, že Búri na druhý deň znova útočili na pevnosti, to nesvedčí, že utrpeli nejaké väčšie ztraty. A ztraty Angličanov u pevnosti Itala tiež nesvedčia o ich nejakom veľkom víťazstve. Búri udajne v severe-východonom smere utiahli sa vraj späť do Transválu. Dľa Daily Mailu Botha sa vraj vracia do Ermela, kde už pol roka pokojne táboril. Teraz keď je už isté, že Kitchener zostane i naďalej hlavným vodcom v Afrike, a že vláda nemá žiadnej námietky proti jeho násilnostiam, liberálne anglické časopisy veľmi ostre napádajú i Kitchenera i vládu. Obzvlášť ostre kritizujú ten najnovší čin Kitchenera, že desať zajatých búrskech vodcov odsúdil na večné vyhnanstvo. Toto pokračovanie, hovoria, so stanoviska válčenia je nerozumné, lebo ani jeden panovník nemá čo právo, aby členov ne-

priateľskej armády tak trestal, jako svojich poddaných. Avšak Kitchener, železný muž, ktorý chce nepriateľa premôcť prísnyimi poriadkami, pri vypustení neoprávneného rozkazu nepomyslel, že jeho nariadenie je nielen nerozumné, lež i nezákonné. Parlament nedovoliť vláde, aby južno-afrického hlavného veliteľa splnomocnila k takým strašným skutkom, jaké pachá Kitchener so svojimi dôstojníkmi so dňa na deň, a vláda môže byť pripravená, že keď parlament zasadne, práve tak prísne odsúdi pokračovanie Kitchenerovo, jako i tú okolnosť, že úver na vojnu prestúpili dosavad o 20 millionov korún. Chamberlain, hovorí konečne jeden liberálny časopis, nebude síce mnoho dbať na túto kritiku, ale v krajine prípadne môže sa potkať s takou ozvenou, ktorá sa môže stať osudnou pre vládu Salisburyho.

Pozorujte!

budete mať pekný nový Kalendár!

P. vydavateľ «Listov sv. Antona» nahovoril mňa, aby som mu pomôhol zostaviť nový slovenský Kalendár pod názvom: «Veľký Obrázkový Kalendár Svätého Antona Paduanského».

Ponevác tu v Pešti pravdepodobne zaniknú dva slovenské Kalendáre (Sväto-Štefanský a Veľký Kresťanský) a ponevác presvedčil som sa, že nový tento Kalendár má byť nie len raz tak veľký, lež aj dľa zovňajška tak vkusne tlačný u Sv.-Štefanského spolku, že takého Kalendára naši slovenskí katolíci ešte veru nemali: nuž pre tieto príčiny vďačne podujal som prácu zostavenia Kalendára. Vymienil som si však nasledovné:

1. Aby sme podali v ňom články najlepších našich katolíckych spisovateľov. Z tohoto ohľadu sme už z čiastky ubezpečení, bo nám jednotliví páni spisovatelia svoje príspevky už doposlali a kalendár je už v práci tak, že najneskôr o 14 dní vynde z tlače.

2. Keď pozrete doterajšie Kalendáre peštianské, nápadné vám musí byť, že na konci tých Kalendárov jesto všeliakých oznamov mnoho a mnoho, hádam aj vyše sta. A tie oznamy vychvalujú obyčajne kadeaké viedenské židovské obchody, alebo apatikárske sprostosti, ktoré ani fajku dymu nestoja. Prečo bolo tých oznamov tolko v tých Kalendároch? Len preto, lebo za tie oznamy *dobře platili* patriční kšeftári, teda vydavateľ Kalendára mal z toho znamenitý zisk. Preto stalo sa, že na pr. teše aj v «Lurdskom Kalendári» boly aj také oznamy, v ktorých sa hnusné, nemravné veci alebo lieky odporúčaly. V našom Kalendári *nesmie byť žiadnych takých oznamov*. My nechceme sprostosti odporúčať ľudu a ho na daromnicu zavádzať. Na miesto toho ale prosíme *všetkých čestných kresťanských obchodníkov slovenských*, aby doposlali na už udanú adresu svoje oznamy; *my len jejích obchody*

chceme odporúčať a za cenu takú, aby sa tlač a papier vyplatil. My už vyzvali sme jeden ráz našich kresťanských obchodníkov o toto, no bolo márne, bo kresťan je do všetkého farbavý i vtedy, keď jedná sa o jeho dobrô. V 10.000 kalendároch byť oznámeným je zajiste nemalá výhoda pre človeka obchodníka. Prosíme teraz *kohokolvek*, ak zná poctivé kresťanské obchody, ktoré môhol by svedomite odporúčať, nech zašle nám ich na nízudanú adresu, my si chceme svojích i zdarma odporúčať. Kalendár bude stáť 60 hal. a dáme ho tlačíť desať tisíc kusov, ktoré minúť sa musejú, bo ináč nebolo by možno dať kalendár tak veľký za tak lacnú cenu. — Z tlače vynde začiatkom októbra. Prihlásif sa možno už dnes na níz uvedenú adresu.

Kresťanskí kupci teda, nezameškajte prečítať si tento oznam!

Administrácia: «Listy sv. Antona»,
Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28/a.

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvoch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojích chudobných veriacich. Dobre vediac, s jak veľkou radosťou prijali čitatelia veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolíckeho školy našej drahej vlasti statní učiteľia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolíckeho obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavaniu a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolíckeho obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskaví svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto šľachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nížepodpísaného.

Dano v Nitrabojsne (pošta v mieste), 8-ho augusta roku 1901.

Ján Boll, farár.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckých Hlasov, vydáva Fr. Richard Oswald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Ona hodí sa veľmi aj ako dar naším milým známym a príbuzným, bo takej knižočke sa zaiste každý poteší. Vôbec nemala by ona chybovať v žiadnej katolíckej rodine. Dostal u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 halierov; 50 výtiskov 18 korún, 100 výtiskov 35 korún.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, aby pracovali na tom, že by «Krestan» do čim viac príbytkov dohodil, že by zásady kresťanskej politiky čím viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu :

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35

Niekoľko slov o vol'bách.

(Dokončenie.)

Žido-zednári, liberálni Tatári, nevercovia, neznabohovia strhli na seba správu štátov a zmocnili sa temer všetkých miest vlivuplných a rozhodujúcich. Odtiaľ jako z pevných bášť, podnikajú otvorene alebo skryte, jako to kde vyžadujú okolnosti, svoje útoky na vieru a cirkev a otravujú ľud neverou a bezbožecstvom. «Privrženci nevery všetkou mocou o to sa zasadzujú, aby strhli verejné záležitosti na seba, a aby dostali do svojej moci riadenia štátne, aby tak vnesli svoje náuky do zákonodárstva a podľa nich prispôbili mravy národov. Takto sa stáva, že tu i tam je potieraná vec katolícka buď otvorene, alebo tajne prenasledovaná a dopriavajúce najzáhubnejším blúdom najväčšej bezúzdnosti, vyznania viery kresťanskej potlačujú, kde len môžu.» Toto sú slová sv. Otca Leva XIII-ho. (Viď Encykliku «Sapientiae christianae» dno 10. Januárii 1890.)

Preto, má-li sa opravdivá a prenikavá náprava stať a máme-li sa i v živote verejnom zase k Bohu navrátiť a k zachovaniu zákona božského, nesmie ľud katolícky na ďalej strpeť, aby ho ovládali židozednári, liberálni tatári, nevercovia, sberba to satanášova, aby urážali v zákonodárstve náboženské jeho presvedčenia a práva nezadateľné bezohľadne nohami šliapali. Žido-zednárske, neverecké, neznabožské liberálistu nutno vyrvať žezlo vladárske. K tomu smerovať má snaha a úsilie spojených katolíkov za našej doby. Toto sa však najsnadnejšie stane, keď si ľud katolícky, voličovia katolícki mužov opravdu s telom s dušou katolíckych do snemu,

do sborov zákonodarných volíť budú a skutočne i vyvolia.

Nuže katolícky ľud môj! Katolícky voličia! Kohože si pri vol'bách do zákonodarného sboru. do snemu za ablegátov volíť? Volte si dobre, volte si mužov opravdu s telom i s dušou kresťansko-katolíckych, jako vás k tomu vo svedomi zavazuje naša svätá viera katolícka. Preto

1. Kto neverí v Boha a súd Boží, toho nevolte, je on slepý a nevie čo vám prospieva. Nevolte žida, zednára, liberálneho tatára, lebo žido-zednár, liberálny tatár v Boha a súd Boží neverí, na prísahu nič nedá a spojuje sa s každým, kto je proti Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi. Vidíme to u nás, že židia, zednári, liberálni tatári sú tuho spojení proti Kristu a jeho sv. cirkvi. Žid, zednár, liberál, to je trojlístok Satanášov, to je sberba Satanášova.

2. Kto je nepriateľom matky vašej, sv. cirkve katolíckej a chváli čo ona zavrhuje a činíť povzbudzuje, čo ona zapovedá, toho nevolte, nemôže on nijako byť dôverníkom katolíckych voličov. Židia, zednári, liberálni tatári sú úhlavni, fanaticí nepriatelia našej sv. cirkve katolíckej, chvália, čo ona zavrhuje, jako: civilné manželstvo, beznáboženské školy, recepciu židov, bezkonfessionálnosť, neverectvo, neznabožstvo, a nás židozednárska liberálna vláda k tomu takrečeno násilne núti, aby sme to i my katolíci za dobre uznávali; aby sme činili to, čo nám naša matka, sv. cirkev katolícka činíť zapovedá. Tedy kresťane milý! Žida, zednára, liberálneho tatára do snemu za ablegáta nevol, sú to zúrivi nepriatelia tvojej matky sv. cirkve katolíckej.

3. Kto nestojí verne ku kráľovi, vlasti a svojemu národu, toho nevolte, môhol by zradíť i vás. Židia, zednári, liberálni tatári ani ku kráľovi, ani ku vlasti, ani k národu nestoja verne; židia, zednári, liberálni tatári sú hotoví zradíť, zapredať i kráľa i vlasť. Dejepis nám toho podáva nevyvratné dôkazy, že: židia, zednári, liberálni tatári už neraz tak učinili. Tedy kresťane milý! Žido-zednára, liberálneho tatára nevol, ten zradí i teba. Áno, máš toho zkušenosť, že ňa zradil. Žido-zednári, liberálni tatári, žido-zednárska liberálna vláda zapredali židom, židom do otroctva vydali, uvrhli ľud i celú krajinu.

4. Kto detom vašim v škole podkladu viery vašej nepraje, toho nevolte; bol by on špatným

budovateľom i jejich blahobytu i vašého. Židia, zednári, liberálni tatári, žido-zednárska liberálna vláda zajiste nepraje dietkam vašim poklad viery. Oni uviedli školy beznáboženské, kde sa o sv. náboženstve dietky nič neučia, bo žido-zednári liberálni tatári chcú mať mládež beznáboženskú, nevereckú, neznabožskú; takú, jakí sú i oni sami. Tedy kresťane milý! Židov, zednárov, liberálnych tatárov nevol do snemu za ablegátov.

5. Kto občanovi svojemu rovné právo ztenčuje, preto že je z iného národu, toho nevolte; neni pri ňom záruky, žeby právo vôbec v ochranu bral. Ktože ale naše i prirodzené i božské práva nám tak nesvedomite nohami šliape? Žido-zednári, liberálni tatári, židozednárska liberálna vláda; cítime to všetci. Tedy kresťane milý! Žida, žido-zednára, liberálneho tatára nevol, bo on právo v ochranu neberie, ale ho nohami šliape, keď má z toho rebach.

6. Kto bez potrebných vedomostí a zručností, lebo z pohnútok nekalých, alebo nekalými prostriedkami vám sa za ablegáta vtiera, toho nevolte; nemôže vám to byť ani ku cti ani ku prospechu. A ktože pri voľbách nekalé prostriedky používa, jaké sú peniazmi podplácania, špiritusu, pálenka, pijatika, žranica, lhárské sľuby atď.? Židia, zednári, liberálni tatári. Takéto nekalé prostriedky nie su veru, ani nemôžu byť voličom ani ku cti, ani ku prospechu, ale len ku velikej hanbe, potupe a ku škode. Nevol tedy toho, ktorý takéto nekalé prostriedky pri voľbách používa, bola by to pre teba veľká hanba a potupa.

7. Kto pohoršlivý život vedie, nespoľahlivej povahy je, viac nám sľubuje, nežli splniť, učiniť môže, toho nevolte; bo o nedlho by ste museli banovať, že ste ho zvolili. A ktože viac pohoršlivý život vedie nežli židia, zednári, liberálni tatári? Židia, zednári, liberálni tatári nasľubujú po čas volieb hory-doly voličom a potom z tých sľubov nič nespĺnia, voličov oklamú, ošudia, ocigánia, jak nás o tom smutná zkušenosť poučuje. Nevolte tedy žida, zednára, liberálneho tatára, bo by ste to obanovali, že ste si takého lhára, súdiara, klamára zvolili.

Shladáte-li však muža, ktorý s telom s dušou verne drží s Pánom a Bohom našim Ježišom Kristom a s jeho sv. cirkvou, ktorý verne ku kráľovi, vlasti a svojemu národu stojí, svoju vlasť, svoj národ uprimne miluje, blaha zeme, vlasti a

spoluobčanov svojich bez rozdielu národnosti vrelým srdcom sa ujíma, ktorý potrebnými vedomosťami a zkušenosťami vyniká, a v živote verejnom snád už s úspechom sa osvedčil; toho volte svorne a vykonáte veľký skutok dobrý i pred Bohom i pred ľuďmi. Takýto však mužovia nie sú v žiadnej inej strane, ale len a jedine v strane ľudovej. Ta sa tedy kresťane milý do tábora ľudovej strany pod veleslavnú, víťazoslavnú zástavu, pod prápor svätého kríža Kristového! Pod týmto veleslavným práporom v tábore ľudovej strany stoj pevne a neohrozene a vol za ablegáta do snemu muža ľudáka, muža to s telom s dušou verného kresťana-katolíka a vykonáš veľký skutok dobrý i pred Bohom i pred ľuďmi, a dokážeš, že nie si Satanášov ale Kristov, bo strana ľudová je strana Kristova, strana však žido-zednárska liberálna je strana Satanášovo. Heslom našim buď: «Ať žije Kristus! a z hĺbín srdca nášho volajme: Sláva, večná sláva Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu i najsv. milej pannenskej Matke jeho! Sláva, večná sláva sv. krížu Kristovému, víťazoslavnému to práporu nášmu! Sláva našej ľudovej strane i všetkým jej verným bojovníkom! Sláva! Sláva! Sláva!

Andrej Rojko, vyslúžilý farár.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

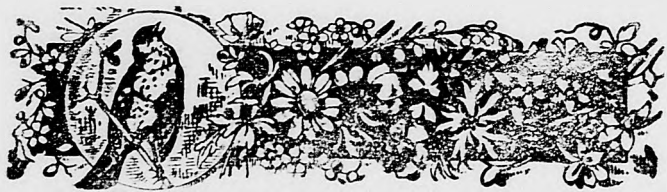
Číslo 31—32.

Jozef Hondek 30 korún t Ján Jendrichovszky, Štefan Almássy a veriaci v Kubachu 11 korún 60 halierov, Jozef Kon 10 k., Tomáš Vojnár 10 k., Jozef Kusztra 10 kor., Mariska Erzsi Rožňava 14 k.; po 4 koruny: Antonia Paulica Gombáš, Juraj Popovič a manželka Acsuva, Antal, Sziget, Pekárik Kralovany; po 2 koruny: Ott Adam Budapest; Vilhelm Kurtz Budapest; Farský úrad Locsmánd; Rudolf Csiszár Alsó-Merasicz; Slabý Štiavnica; Jozef Mišik st Bulla, Palcman, Pongrácz, Piaček, Kubinecz, Géza Kardoš Žilina, Suken Fabr. Žilina; po 1 korune: Dr. Reindl B. Csek; dr. Horváth Žiga Budapest; Dobša Morvasz János; Štefan Füzy Nemet Sároslak; Jozef Bukna Lubochna; Schwarz, Noga, Knihajec, Kováčik, František Podivinský, «Hungaria» Žilina; Jozef Čelko, Tóth A. Žilina, Kudera, N. N. Šuránka; po 20 halierov: N. N., N. N., N. N., Uhlyarik, Simon, X—Y, Ján Faljar. Vilhelm Csokonay; po 10 hal.: N. N., Juro Zsidek, N. N. 40 hal.; Maria Fabry 50 hal.; Anton Janeček V.-Divina 1 kor., Ondrej Matula Lubochna 2 koruny.

Sbierka Jozefa Eröss, Répeze Szt. György: 24 kor. Prispeli: po 1 kor. Katarina Galamboš, Anna Németh, Rittmann Jánova, Lakner Štefanova, Takács Jánova,

vdova Kiss Jánova, Jozef Takács, Kiss Francova, Takács Štefanova, Takács Štefanova ml., Kiss Jozefova, Nagy Francova, Horváth Jozefova, Molnár Jánova, Kajtar Antonova, Kutrovics Štefanova; po 20 hal.: Ostor Imrova, Németh Erzsí, Farkaš Jozefova, Kertész Julova, Leranová, Koronkova, Juraj Gerencsér, Dénešova, Roszman Jozefova; po 30 hal.: Nagy Štefanova, Asbóth Jozefova; po 50 h.: Kiss Štefanova, Takács Palova, Varga Štefanova; po 10 halierov: Jozef Nagy, Balus Jánova, Anna Kóbor, Varga Jozefova; po 60 hal.: Krajczár Francova, Mészne Jánova a Cziglova 40 hal. Číslo 1—32. **Summa 3685 korív 38 halierov.**

Božské Srdce Ježišovo, daj, aby sme Ťa vždy viac a viac milovali!

BESEDNICA.

Nad hrobom matkiným.

Čos' nečakala matko
na moje vrelé lôno?
bol bych fa láskal sladko
a vručne nevyslovno.
Proč si sa odobrala
do chladnej zeme;
proč mňa si zanechala
tu v žiali neme?

Jak ľúbam teba rovu
čo skrývaš mať mi v sebe!
O matko oži znovu,
a mne zas svitne nebe!
Ja bych bol šťastný zase,
tak nevyslovne,
jak bol som v detskom čase,
na tvojom lône.

Tichomír.

Vianočný darček, tri zlaté klásky z jaslíčiek Ježiškových,

venované ct. roľníkom s vianočným výtňom starého Zaoska.

Starodávny nárek a ponosa je, že málo ľudí je spokojných so svojim stavom, ktorý im prozreteľnosť božská vykázala a vyznačila. Nuž ale kto neni spokojný so svojím stavom do ktorého ho Boh povolal, ten veru by nebol spokojným ani v inom stave. Lebo nie spôsob práce, obchodu a zamestnania: nie veľké a malé imanie: nie pánsky palác a sedliacka chatrná chyžka ktorú máme; nie hodnosť, ktorú pred ľuďmi nosíme, sú prameňom nášeho šťastia: ale spokojné srdce, ktoré mi do nášeho stavu,

do majetku, do paláca alebo do chyžky prinášame činí nás spokojnými a šťastlivými.

Drahý bratu, roľníku a sedliaku, aj ja som roľník a preto aj s väčšou dôverou sa približujem k tebe nežli k nejakému pánskemu postavačovi, ktorý je už z viery a z náboženstva tak ošklbaný, ako starý gunár z piera. Pri jaslíčkách Ježiškových v Betleheme som ja panáka nevidel, lež len nízkých pastierov z tvojého stavu, čo je znakom, že Ježiško chcel najsamprv stav náš roľnícky, sedliacky vyznačiť, keď prvých k sebe povolal pastierov. On inú kolísku nechcel mať, iba naše roľnícke jaslá z ktorých my krmíme naše hoviadka. Aj chcel, by ho naše hoviadka zahrievaly svojim teplým dechom. S dovoleným svätého Jozefka pestúna a Bohorodičky, pannenskej matičky Ježiškovej, bol som tak šťastlivým so slamy, na ktorej Ježiško v jaslíčok ich ležal, tri klásky sebe vytiahnuť, ktoré sa mi hneď v ruke na zlaté klásky obrátili. Tieto tri zlaté klásky som venoval tebe, drahý roľníku, ako vianočný darček od Ježiška. Prijmi srdečne darček tento; on tebe zajiste užitočným bude. Tieto tri klásky zastre si za obrázok na stene, by si ich vždy mal pred očima, aj s tvojimi domácimi. Podávam ti ich s pekným kresťanským pozdravením a výtňujem ti šťastlivé, milostiplné sviatky vianočné a pri tom hneď aj spolu šťastlivý radostiplný nový rok s tým nábožným vzdychom: radujme sa veselma sa, Kristus Pán narodil sa!

Na prvom tom zlatém klásku stojí s ručičkou Ježiškovou napísané: «milý roľníku, by si sa za tvoj roľnícky a sedliacky stav nehanbil.»

Tvoj roľnícky stav je prvý, najprirodzenejší a pre všetky ostatné stavy najpotrebnejší. Prvý je preto, lebo sám p. Boh ho založil, ustanovil a uviedol v pozemskom raji, a naši prví rodičia Adam s Evou boli v blesku a v sláve svojej nevinnosti prví roľníci. My máme na to dokument a listinu, sv. písmo totižto, ktoré nám svedčí keď hovorí, že: Pán Boh vzal teda človeka a postavil ho do raja rozkoše, aby ho obrábal a udržoval. — Ešte aj keď ich von z rája vykázal, naložil Adamovi nie vo fabrikách pracovať, ani z kapitálov žiť ale: v potu tváři tvojej budeš jesť chlieb tvoj a zem obrábať a ona tebe bude nie cukrovú repu prinášať ale trnie a bodláčie, ktoré ty musíš čistiť a s roli vyhadzovať s veľkou prácou. Ľudia a ctihodní arcicteovia z počiatku sveta až po Abraháma a od tohoto až po Dávida kráľa skoro bez výnimky zaobierali sa roľníctvom a pastierstvom; a ty by si sa mal za tento tvoj roľnícky stav hanbiť? Spasiteľ náš veľmi vyznačil a počtil tento náš roľnícky stav tým, že ku vysvetlovaniu božského svojého učenia najviac príkladov a podobenství bral z nášeho roľníckého, pastierskeho života. Sv. Cirkev jeho celý rok nám číta podobenství roľnícke zo sv. Evanjeliama. Spasiteľ ku najväčšiemu zázraku sviatosťi oltárnej potrebnú látku chleba a vína ku premeneniu na svoje sv. Telo a Krv, vybral si od roľníka. Čo povieš na to? mal by si sa hanbiť za tvoj stav, ktorý založil, počtil, vyznačil sám Boh a Jeho jednorodzený Syn?

Stav náš roľnícky je najprirodzenejší. Žiadna iná práca nezdá sa byť užitočnejšia ľudskej prírody ako roľnícka práca. Keď roľník svoju dennú prácu v slobodnom

v zdravom vzduchu, v čistom od kvetov voňavom povetrí poľnom dokonal, s radosťou si odpočine a očakáva poženanie z neba. Telo jeho otvrdne v každom počasí, neni kašovité ako mestského človeka v izbách pozatváraného; napnuté sily jeho upevňujú jeho údy; dorábaný v potu tváre chlieb jeho mu sladšie chutná nežli bohatému, zmazanému mlzákovi z cudzích krajov podonášané papinky, lahôdky, ktoré on medzi mrzutosťami a všestranými starosťami požíva. Pomery života roľníckeho sú jednoduché.

Svet jeho, v ktorom on sa hýbe a žije je menší a preto ho snadno prehliadnuť môže; roľník tisíce a tisíce vecí nepotrebuje a preto ani nemýlia pokoj duchu jeho. Stav tvoj roľnícky je stav všeobecný, je hlavný stav pokolenia ľudského.

On je aj najpotrebnejší stav. Všetky prostriedky vyživenia podávajú nám, ľuďom, roľníci. Z ich rúk prijímame chlieb a mäso, stravu o ovocie, víno a mlieko; vôbec všetky potravné články a lahôdky. Stav tento krmí všetkých ľudí, bez neho bohatí a miliónári pri svojom studenom zlate by od hladu aj pomreť môhli a museli by sa sami stať roľníkmi, keď by chceli jesť. Pred roľníckym stavom všetkých ľudí krmiacim nech každý složí dolu klobúk. Sú síce ľudia, ktorí nevedia si vážiť, ctiť a ceniť stav tento a nás napádajú, že vraj: «ty sedliak», ako by to nebolo čestné meno. S týmto sa síce náš stav neuráža, ale oni mienia uderiť len tú surovošť, neohoblanosť a drznatosť niektorých ľudí z nášeho stavu; s tým len surových ľudí chcú poštemplovať. Treba sa nám teda varovať takýchto chýb; musíme sa slušne, zdvorile držať; vtedy stav náš zajiste nebudú neuctovať, haniť a posmievať a vtedy máme aj my požadovať úctu nášemu stavu, ktorá mu právom patrí.

Druhý zlatý klások je: Stav svoj milovať. Prečo? Lebo stav tvoj roľnícky podáva ti najväčšie príjemnosti života. Ľud mestský z väčša žije v temných uliciach, v úzkych dielnach, na úzko obmedzených príbytkoch so zlým povetrim. Ty ale byváš a pracuješ z väčša pod krásnym božím nebom, v slobode božej, vo veľbej prírode v zdravom vzduchu. Ty stojíš a pohybuješ sa v čarokrásnom vidieku; stromy a kvety polné rozličných druhov okrasuju miesto tvojeho sa v ňom zdržovania a vyvíňujú sa v ľúbežnej vône, v krásnych farbách okolo teba a pod tvojima nohami na lúkach. Nad tvojou hlavou rozkladá sa modrý siator nebeský, na ktorom visia veľikánske svetlá: slnko, mesiac a hviezdy. Pri tvojej práci z každého stromu a z povetria, zo siatín a lesov spievajú vtáci. V čistom povetrí pracuješ a tešíš sa nie len dostatočnému pokrmu ale aj dobrému zdraviu. Synovia a dcéry mestských ľudí, bledí ako rastliny v pivnici pestované, chudí a nezdraví, biedne žijúci nemôžu sa porovnať s našou silnou, zdravou červenou barvou dedinskou roľníckou mládežou, v ktorej žilách prúdi čistá zdravá krv. Nie mestský ľud, ale dedinský roľnícky dava zdravých silných, súcích mládenčov do garnisonov vojenských. Ďakuj Bohu, že ta povolal do tohoto stavu tvojeho.

Tretý klások zlatý je: ctiť svoj stav. Česť patrí tomu

stavu, ktorý dopomáha ku najväčšej česti slávy večnej. Odhliadnúc od stavu kňazského, neni toho stavu, v ktorom by sa viera a náboženstvo tak ľahko udržalo a zachovalo, a duša ratovať a nebesia tak ľahko zaslúžiť mohly, ako v stave roľníckom. Je síce pravda, že aj v mestách a fabrikových miestnosťach sa najdu tiež dobrí kresťani, ale najdeme v nich bez počtu ľudí bez viery, bez náboženstva, ktorí bezočivo vysmieľajú a prenasledujú kresťanstvo. Ťažko je zachovať vieru, bohabojnosť a náboženstvo medzi takými tovarýšami satanášovými, ktorí slovom a príkladom vábajú ku bohaprázdnosti. Po dedinách je ešte mnoho náboženstva, panuje ešte viera, nevera sa ešte neopovažuje na svetlo verejne ukázať, a nepravosť je ešte prinútená sa v skrytosti plaziť. Po dedinách sa ešte tak ľahko nedajú deti sviest od zlých kamarátov ako po mestách; tu môže duchovný snadnejšie poučovať svojich farníkov a ku čnosti viesť; tu v roku častejšie prijímajú spoločne sv. sviatosti ľudia; tu kroz mravy a obyčaje ľudu kresťanského takmer nútení a vedení bývame ku náboženstvu. Po dedinách držia anjeli boží bohatú žatvu pre nebesia. Ctíte váš stav, vy šťastliví roľníci dedinskí, ktorí vás ku večnému blahoslavenstvu vedie. Konajte, zachovávajúte vaše sv. náboženstvo, ku ktorému vám stav váš tak krásnu príležitosť dáva. Konajte náboženstvo vo vašich príbytkoch, vo vašich kostoloch dedinských, vo vašich polách, lúkach, v hajoch a vo viniciach pod širokým nebom, aby jeho brány zlaté, vás jednúc prepustily ku sláve, ku odpočinku večnému.

Nech žije stav roľnícky! Sláva mu!

Praje: *Zaosek sedliak.*

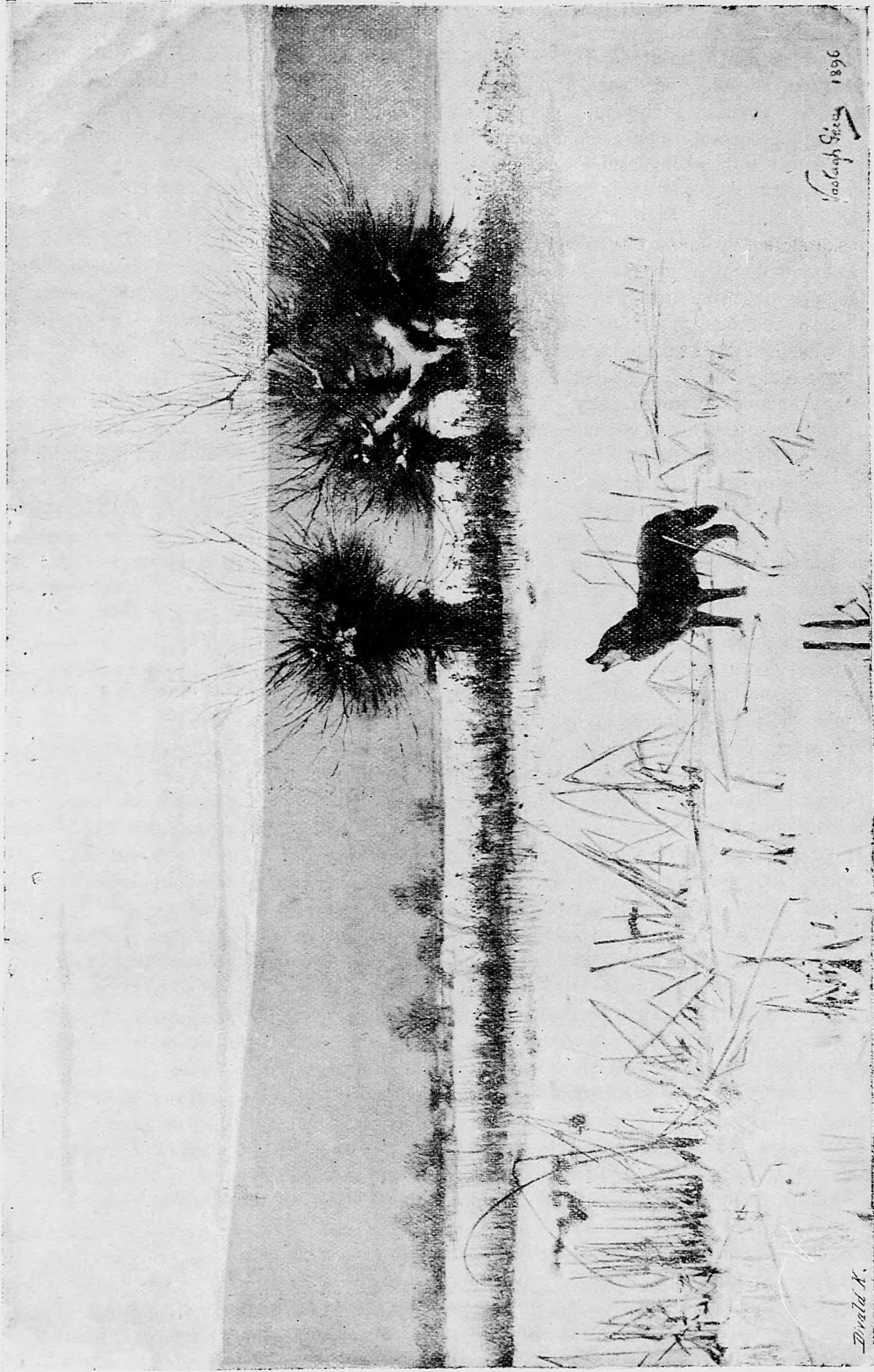
CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prílepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Smrť. Karol Szlopovszky, farár a dekan v Starej-Lubovni (Spiš) aj čestný kanonik po tieto dni v 63. roku života a 40 rokov kňazstva svojho náhle zomrel.

Chvalitebná obyčaj. Spišsko-rihvaldskí a hafčanskí rekrúti, nežli by boli ku vojsku šli, sa pobožne vyspovedali a prijímali. Pyšné môžu byť tie obce, ktoré takých statočných mládenčov majú. Daj Bože, aby sa to všade tak stalo!

Joseph S. 1896

Zivald X.

Pustatina v zime.

Vysoký vek. V obci Šöpte (Železná stol.) umrela vdova po Jozefovi Bálintovi, rod. Alžbeta Janžo, 102 roky stará. Do posledného dňa bola zdravá. Najstaršie jej dieťa má 80, najmladšie 55 rokov.

Ako sa majú zvieratá zabíjať? Odbor viedeňského magistrátu na základe vedeckých a odborných mienok odporúča, aby zvieratá, ktoré majú byť zabíjané k chove ľudí, boli najprv po hlave ohlušené a len potom zarezané. Rezanie zvierat bez predbežného ohlušenia je veľkým trýznením zvierat.

Každý svoje. Zastupiteľský sbor mesta Bielokostolov vyzval školskú stolicu vypracovať na ministra žiadosť, aby zákony uvedené boli do života aj na poli školstva a aby tam na všetkých obecných a konfesionálnych školách vyučovalo sa v reči materinskej a len maďarčina, ako predmet, po maďarsky. — Nad touto celkom prirodzenou, oprávnenou žiadosťou zúria maďarské časopisy.

Francúzsko-slovenský novinársky kongress. V Paríži vychodiaci časopis «Patrie» vyzval francúzskych a slovenských novinárov, aby v Paríži odbývali spoločný kongress. Ruský «Sviet» teraz píše, že ruská žurnalistika prajne prijala návrh a tak pravdepodobné je, že sjazd bude už na jar.

Poprava elektrinou. Najnovší spôsob popravovania je ten, že na človeka pustia elektrický prúd, ktorý ho usmrť. Ponevác je to najnovší, nazdávali by sme sa, že je aj najhumánnejší spôsob, t. j. taký, ktorý prevyší iné spôsoby, a má rýchly a istý účinok. Vidme len, aký je! Odsúdeného posadia na stoličku; stolička táto je spojená s elektrickým prúdom, ktorý pustia na odsúdeného, aby ho usmrtil. Sila prúdu musí byť najmenej 500 voltov, aby človeka usmrtila. Vedecké bádania dokázaly, že užívanie liehovín nadomáha silu elektriny, totižto taký človek, ktorý užíva liehové nápoje, ľahšie podľahne prúdu. Toto dokazuje, že pred niekoľko rokmi v Magdeburgu dvaja opití robotníci, ktorí sa ku elektrovodu dostali, zomreli, vzdor tomu, že jeden prúd mal 230, a druhý 130 voltových síl. V New-Yorku nedávno dvoch mužských usmrtili elektrinou. Jedného prúd hneď usmrtil, ale druhý ešte aj po tretom prúde žil. Spojili teda dva prúdy dovedna a tie pustili naň. Ešte ani vtedy nevypustil hneď dušu a veľké muky trpel. Takýchto pádov sa už viac udalo a následkom tohto zaujali americkí lekári protivné stanovisko ohľadom elektrickej popravy a tvrdia, že je poprava elektrinou ukrutnejšia, nežli sú druhé popravy.

Sudca, ktorý sám seba odsúdil. Aj takýto sa len v Amerike najde. V Canade v meste Winnipeg sudca Courtright za dvadsať rokov veľmi prísne bdel nad poriadkom a dobrými mravmi. Ako zo štatistiky Winnipegu vidno, behom týchto dvadsať rokov viac než 500 ľudí posúdil pre opilstvo. Courtright totiž žiaden priestupok tak nenenávidel, ako opilstvo. Ľahko si môžeme tedy predstaviť, ako sa rozhorčil statočný sudca, keď jedného rana zbadal, že predošlej noci mal dosť dobre pod čapicou. Vec sa stala nasledovne: Courtrighta navštívil jeden jeho starý priateľ, ktorý býva na ostrove Vanšouver. Sudca mu poukazoval chýrečnosť Winnipegu a potom

spolu večeral s ním. Pri večery sa dlho rozprávali o rozpomienkach svojho mladého veku, pri čom si veru trochu aj viac zapili, ako bolo treba, lebo obidvaja tackajúc sa išli domov. Samo sebou sa rozumie, že sudca sa na druhý deň trochu oneskoril do úradu. Obecenstvo prirodzene už vedelo o nočnej zábave sudcovej a súdobná sieň bola preplnená zvedavcami. Sudca konečne zahájil pojednávanie. Sadol si na stoličku a potom sviatočným a prísnyim hlasom riekol:

— Franc Courtright vstaňte hore!

A ponevác zakričal svoje vlastné meno, teda on vstal. Potom ale pokračoval:

— Courtright, vy ste večera spáchali hnusný priestupok: boli ste oslopaný! Netajte. Nerieknite ani slova. To je sväté, že ste boli opitý. Eúto mi je, ale prinútený som vás posúdiť na 20 dollarov peňažnej pokuty!

Nato nastalo v sieni hrobové ticho; bolo možno počuť aj lietanie muchy. Sudca znova riekol:

— Ponevác ste sa však za dvadsať rokov slušne chovali, z milosti vám pokutu odpustím.

Obecenstvo prijalo výrok s hlučným potleskom a sudca mohol započat pojednávanie inej záležitosti bez toho, že by jeho auktorita bola utrpela nejakej škvrny.

Gymnasista krajčírskym učňom. V Segedíne je jeden popredný krajčírsky majster, ktorý svojho 16 ročného syna, chodiaceho nateraz do šiestej gymnasiálky, dal zapísať u priemyselného spolku aj za krajčírskoho učňa. Krajčír tak mudruje, že keď jeho syn složí maturitnú zkúšku, na ten čas dostane od priemyselného spolku aj prepúšťajúce vyšvedčenie. Keď ale pojde po matúre za juristu, už bude aj krajčírskym tovaryšom. Milý žiak v tomto zvláštnom položení učí sa teda i gymnasiálne predmety i krajčírskemu remeslu, následkom čoho za tri roky on bude jediným univerzitným poslucháčom, ktorý si sám prístrihne a ušije svoje šaty a ktorému krajčírské dlhy nebudú znepokojoval svedomie.

Podakujúci prípis. Od 9 rokov trpela moja manželka na bolenie hlavy, závraty, lúpanie v údoch a bezsnivosť a ja upotrebil som od Vás odporúčaný a prospešný duplovano-elektromagnetický križ R. B. N. 86967; jej boľastiam sa na toľko uľavilo, že sa teraz celkom zdravá cíti. Tak som Vám podľzen aj s mojou rodinou tú najväčšiu a najúprimnejšiu vďaku. — *František Hatschka*, maliar, Budapest, Gizella út 42.

Tento podakujúci prípis obdržal pán Albert Müller, Budapest V. Vadász-utca 42/Z., vynálezca elektromagnetického križa R. B. N. 86967.

Pút na Maria Štein.

V nedeľu 13-ho októbra pôjde processia z chrámu pp. Františkánov na Maria Štein, kde bude svätá omša aj kázeň.

Tí, ktorí sa na tejto sv. Púti chcú súčasťníť, nech sa dostavia 13 ho októbra, ráno o 6-tej hodine do chrámu pp. Františkánov.

A. Rösler, spevár.

DOPISY.

Prievidzký okres.

Blahorodý Pán Redaktor!

Ráčte mi dovoliť, aby som na slávu zavolať ľudovým voličom prievidzského okresu. Také víťazstvo, aké my sme vydobili, jedine s neohrozenou vernosťou a láskou ku ľudovej strane možno dosiahnuť. Liberálov tak nikde nezahabili, nezbili, ako naši udatní a zmužili ľudáci. Sláva, sláva im!

Kto by si to bol myslel, že po júliusovej voľbe, keď zápasíť sme museli s celou nitrianskou stolicou a s grófa Pálffyho náhončicý; keď sme len o 110 hlasov mali väčšinu, že po dvoch mesiacoch liberanti poddajú sa, zložia zbroj, a nepostavia sa proti presvedčeniu víťazoslávnych ľudákov! Je pravda, že Markhót na volanie porazenej liberálnej strany z novu prišiel do Prievidze aj s bratom viceispánom, ale pri porade, kde asi 100 prívržencov bolo, tak sa vyslovil, že jestli z prítomných kamarátov každý aspoň 10 voličov zkorťuje, tak hotový je vojnu vypovedať ľudákom, inak ale nie. Nato Štefan Filo mu odpovedal, že medzi nimi ani troch nenajde, ktorí by sa zaňho zaujali. Markhót hneď vedel, že do klepa ho chcú vohnať a novú hanbu naňho uvaliť. Nedal sa nahovoriť. — Ešte jednu nádej mali páni liberáli, totižto, že gróf Pálffy, ktorý po ten čas v Bojniciach sa zdržoval, zaujme sa Markhóta, ale ten ani najmenšie nesľúbil rieknúť: že zákon aj on ctí. Markhót s ovisnutým nosom páľil domov. My pritom všetkom mysleli sme, že liberanti tak ľahko nepoddajú sa, lebo jedni nitrianske farahunské noviny ešte po júliusovej voľbe veštily, že v prievidzskom okrese Ernšt na žiaden pád nevyhrá, lebo že tých 670 vótumov, keď ich liberálnou rosou hojne kropiť budú, že vraj porastie.

Ale veru rosa nepadala a z toľkých hlasov len tu a tam zostal jeden židák, pánik a odvyslý sedliak. No, pri tom všetkom naši liberanti dopustili sa činu, ktorý jasne svedčí o tom jak vtypní sú oni. Jako známo v žabokreckom okrese vystúpil liberál Rudnay proti Rakovszkému. Voľakto rozhlásil, že jestli Rakovszky v dvoch okresoch vyhrá, žabokrecký okres nášmu obľúbenému vodcovi a neohrozenému ľudákovi K. Bresztyenskému prepustí. Nahovorili kandidátového brata Lojza Rudnayho bojnického farár a aby aspoň meno prepustil, aby s ním svet mámiť a klamať mohli. Rudnay farár s radosťou prijal zástoj tento, dal plagáty liepať a zástavy vystrčovať, akožto liberálny kandidát prievidzského okresu. Každý kresťan pohoršil sa nad tým, najme kňazi katolícki, ktorí, nimo Poličeka (Poliček? Poliček? Či to neni tiež od poly Čech?) a Psotku všetci verní a tuhí ľudáci sú. Rudnay, ktorý verejne bol dokázal, že súhlasí s ľudovou stranou, postavil sa proti

svojím veriacim, o proti kňazom a o proti cirkve katolíckej. Nedbal že ho potupujú, hania a klajú naňho. Ba ešte opovážil sa Bresztyenszkému list písať, v ktorom podporu zobral. A to všetko preto, aby v žabokreckom okrese na svojho brata kortešovať mohol, ľud katolícky od ľudovej strany odvádzať, a prievidzkých mešťanov, najmä Bresztyenského doma zadržal, aby neišli do susedného okresu kortešovať. Ale veru tí šli, a ako víťazi pochodili niekoľko obcí a ten radostný výjav videli, ako ľud driapal Rudnayho zástavy. Deň pred voľbou zmyzly u nás liberálneho farára zástavy; vtedy každý vedel, že jednohlasná voľba bude.

Čo mám o voľbe písať? Veď to nie tak voľba, ako víťazoslávny pochod neohrozených a statočných bojovníkov bol, ktorí jedine s vernosťou a so statočnosťou pre-mohli liberantov. To bol opravdivý svadobný pochod, ktorý za to prišiel, aby úctu a oddanosť preukázal svojmu milému ablegátovi pánu A. Ernštovi; aby priateľský pozdravil svojich spojencov ľudákov, a aby výraz dal nekonečnej radosť, ktorá v srdciach rozvetvila sa. Takej voľby v celej krajine nebolo. Pamiatka jej na večné veky udrží sa. Samá voľba pol hodiny trvala. Szathmáry práses vyhlásil Alexandra Ernsta za jednohlasne vyvoleného ablegáta.

Čo po tomto nasledovalo, to opísať sa nedá. Radosť, veselosť, hudba, tanec hlásala, že statočnosť a mienka ľudu zvíťazila. A to celý deň až do tmavej noci trvalo. Práses a slúžny Filberger rozohnať chceli ľudákov, len že na to ani vojaci ani žandári nechytli sa.

Utešený obraz bol, keď sa *zjavilo 9 bielych* zástav s nápisom: «Éljen a Néppárt», ktoré tie obce *dostaly, z ktorých ani jedného liberála nieto. Obce sú: Lazany, Sebedráž, Lípnik, Morovno, Hradec, Malá-Lihotka, Polus, Poruba a Kanianka.* Hej, tieto zástavy veľmi pichaly oči liberántom. Dať by Všemohúci, aby pri budúcej voľbe všetky obce s týmto odznakom nevinnosti a pannenstva byly povýšené.

Večer tisíce ľudstva ťahalo k železničnej stanici, čakajúc zo Žabokriek prichádzajúceho Ernsta, ktorého pri 300 lampiónoch, pri radostných výkrikoch s hudbou sprovádzali k príbytku jeho. Pred ním niesli asi dva metre visoký z kvetov majstrovský zostavený pyramis s utešenou kytkou a tabulu s nápisom: «Éljen Ernšt Sándor! Prôvod celé mesto pochodil.

Myslím, že aj na mnohých miestach kde ľudový kandidát vystúpil, podobne by mohlo byť, keby tak horliví korteši boli všade, ako sú Prievidžania. Od nás by ste sa mali učiť krajanía, ako treba doraziť Farahúnov.

Keď ešte jeden raz zavolám na slávu našim verným a statočným voličom, zaďakujem sa aj ženám aj dievčencom celého okresu, že sú také neohrozené ľudáčky, ktorým páru neni. Nech ich Boh požehná!

Prajem si, aby v každom okrese tak bola sriadená ľudová strana ako je v našom; aby všade bol taký hrdinský veliteľ, aký je *Koloman Bresztyenszky*, a tak statoční voličia aký sú naši, lebo len vtedy môžeme vyprávať o víťazstve.

Ondrej Hladký.

Víťazstvo ľudovej strany v Žabokrečskom okrese.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

V tomto okamžení takú radosť cítim nad naším víťazstvom, že neviem, kde a ako mám začať opis našej slávy. My kresťanskí voličia už vyše 40 rokov bereme účasť na ablegátskych voľbách, ale takú slávnú a radostnú voľbu ešte sme nevideli. — Jasná sa po okrese našom ten chýr rozšíril, že Štefan Rakovszký je náš kandidát, na našej kresťanskej stránke neočakávané oduševnenie, a na židovsko-liberálnej strane duševné porazenie to spôsobilo. — Pán Rakovszký 17., 18., 19. a 20-ho septembra navštevoval náš okres. Na tejto ceste sprevádzal ho Štefan Paška, predseda ľudovej strany v našom okrese. Kdekoľvek sa p. Rakovszký voličom ukázal, všade s takou radosťou ho vítali, že sa to ani opísať nedá. Najslávnejšie ale bolo toto víťanie v *Nedanovciach*, *Chinoranoch* a v *Skačanoch*. Nedanovčianski mládenci na koňoch išli mu v ústrety až do Klátonovej vsi. Príchod jeho do obci mažiare a banda oznamovali. V obci vošiel p. Rakovszký do domu p. Turčeka, neohrozeného to ľudáka, ktorý ho krásnou rečou privítal. Podobne s veľkou oduševnosťou a radosťou ho privítali Chinoranci. V dvoch radoch postavení boli pri cintoríne, na čele jejích chýrečná banda. Tu ho zase jeden starší občan privítal. Po dokončenej reči voličia požiadali p. Rakovszkého aby s celým zástupom po ulici prechádzku urobil. Na čele prôvodu banda hrala, za ňou pekne v radoch išli podperení voličia, a medzi nimi p. Rakovszký kráčal. Deti, panenky, mládenci, matky a starí mužovia z hlbín srdca volali: *Éljen Rakovszký!* S podobnou oduševnosťou a jasaním privítali p. Rakovszkého aj v *Skačanoch*. Nepočetný zástup ľudstva ho už na moste privítal a až na to miesto sprevádzal, kde ho p. Kelecsényi so srdca a prenikajúcou rečou vítal. Potom pristúpili dve panenky a krásnym vencom ho ovenčily. Slovom o ceste p. Rakovszkého môhol bych celé strany písať, ale aj toto, čo som dosavád podotknúť je dostačujúce k tomu, aby čtení čitatelia nášho milého «Kreštana» aspoň slabý pochop mali o tej zriedkavej slavnosti, akou v našom okrese Rakovszkého vítali. Aj liberálni kandidát chodil po okrese, ale s hanbou a oveseným nosom. V mnohých obciach ani ho nepripustili do obce; inde keď odrečnil, prítomní kričali: *Éljen Rakovszký, Abeúg Rudnay!* inde ale ženy drobnými kamienkami a záprdkami ho privítaly a mu hovorily: «Čo tu idete? dajte nám pokoja, my nechceme židovských liberálov!» a veru len svojím nohám môžu poďakovať, že ich celkom záprdky na žito neomalovali. Po takomto rozdielnom privítaní, čo iné sa mohlo na obidvoch stránkach očakávať, ako to, že ľudová strana ohromnou väčšinou zvíťazí, a liberáli s hanbou prepadnú? A židovskí liberáli predsa úfali že zvíťazia! A jako to možno? Nuž tak, že židí s tou židovskou otravou, s pálením chytali voličov, práve tak, jako cez leto muchy na lep sa chytajú. Srdce bolí človeka, keď vidí, že medzi kresťanmi nachádzajú sa mnohí, ktorí za trošku toho smradu aj Krista by predali. Ktorí voličia dajú sa zakúpiť pálením, alebo peniazmi, tí nie

volebné právo, ale korbáč zaslúžia, a to na holý zadok. Aj v našom okrese boli takí, ktorí pri hlasovaní nasledovali nie hlas svojho svedomia ale flašku! lenže buď Bohu chvála, takýchto veľmi málo bolo, a preto ľudová stránka v našom okrese s tak ohromnou väčšinou zvíťazila. Liberálni korteši ustavične po nocách a obciach sa túlili, aby čím viac teliec pokúpiť mohli a potom aby ich na bitunek zanesli. S jedným takýmto liberálnym kortešom nasledujúce sa prihodilo: Vošiel do domu jedného statočného roľníka, a začal ho zvädzať na liberálnu stranu, že aby prišiel večer do krčmy že sa tam zabaví, ba že aj peniaze dostane. A keď už ten liberál dokončil, vtedy roľník zaviedol ho do izby, a tam mu ukázal lurdskú p. Mariu a tak mu odvetil: «*Já Túto verím a nie vaše huncútske židovsko-liberálne figle*» — a v tom okamžení vsadil mu za ucho aj s pravícou aj s slavicou, a tak ho vykopl von, že liberálny korteš hneď mal plné nohavice. Idúc von z dediny, milý korteš tento sišiel sa s ostatnými kamarátmi, sadli na koč a fujazdili preč. Z razu jeden sa ponosuje: «*ale čo to tak smrdí?*» Tu liberálny korteš soznal, že ten roľník taký strach dopustil naňho, až mu do frkotí vyšplechlo. A tak smrdel ten liberálny korteš, že jeho kamaráti z koča dolu zísť a pešo za kočom ísť prinútení boli. Kde liberálnych kortešov kresťanský ľud takto privíta, tam len kresťanská ľudová stránka zvíťaziť môže.

Navzdor pálenčenej flaši, navzdor peniazí, navzdor všelijakého vyhrážania sa, ľudová strana istá bola o tom, že zvíťazí, v čom sa ani nesklamala. V deň voľby radosť to bolo vidieť, keď ľudová strana aj z hora aj z dola pekne v štyroch radoch, sprevádzaná od šesť krásnych bandí jako dajaké kresťanské vojsko tiahlo cez ulicu, až na svoj tábor prišla. Kto opíše to srdečné víťanie, keď sa tam obidve trupy sišly? Keď od Malých-Belic na raz vyše 500 voličov tiahlo pred *Freibergerom*, kde liberáli stáli, z našej trupy videl som, jako nie jeden liberálny sedliak v očach slzy mal, a keby tam vojenský kordon nebol býval, v tom okamžení mnohí boli by z liberálneho tábora zutekali. — Kedykoľvek nejaká obec išla hlasovať, na čele jejích bol duchovný otec, za nimi išla banda a tak ich až k urne sprovádzala. Keď odhlasovali, zase banda ich do tábora nášho odprovadila. A zakiaľ ľudáci s takouto nevinnou veselosťou a jasaním hlasovať išli, zatiaľ liberálnych sedliakov židí a notári viedli, a jaknáhle votum oddali, ovesenou hlavou a dlhým nosom každý s hanbou utekal von z mesta, kde keď ich už nikto z liberálnych vodcov nevidel, takto sa jeden druhého tešili: «*Chvála Pánu Bohu že sme len prepadli!*» Voľba večer o 8 hodine dokončená bola. Výsledok bol ten, že ľudová strana mala o 385 hlasov viacej nežli liberálna. Výsledok voľby p. predsedu volebný *Alois Simonyi* v noci o 11 hodine vyhlásil, na čo také éljenovanie sa ozývalo, že ulice len sa tak triasly. Žabokrečká voľba je dôkazom toho, že kde kresťanský ľud spolu drží, tam ani pekelné brány ho nepremôžu.

Dal by Boh, bár by na budúce aj tí voličia prišli k rozumu, ktorí pri tejto voľbe proti kresťanskému ľudu hlasovali, vtedy náš okres raz na vždy poistený bude pre ľudovú stranu.

Skačanský volič.

Pochválen Pán Ježíš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

S veľkou úctou prosím slávnú Redakciu nášeho všeoblúbeného «Kreštana», by ráčila mojich pár riadkov uvrejniť.

Vo Spiši boly volby 2-ho t. m. vo všetkých šesť okresoch a vo všetkých šiestich sú zvolení liberáli a ku tomu ešte vo štyroch jednohlasne. Len v Sobote sa ruvali dvaja liberáli medzi sebou a do Kézmarku poblúdil akýsi Koššutista, ale bol vládnym premožený. — Nuž a kde že bola ľudová strana? bude sa dakto pýtať. — Prvého ľudového ablegáta ešte r. 1895. vyvolili v Levoči; r. 1896. v Levoči a v Novejsej len Bánffyovskými ukrutnosťami premôhli ľudovú stranu. U nás r. 1895. a 1899. a minulého roku na dvoch miestach na Magure boly veľké ľudové shromaždenia, ľud sa oduševňoval, sľuboval vernosť, oddanosť ľudovej strane, a teraz pri týchto voľbách prečo že zaspali všetci?

Nuž poviem vám prečo. Na Magure v Ľubovenskom okrese vystúpil ľudák Pirhalla, všetko sa družilo okolo neho, víťazstvo bolo isté. Zrázu vystúpi liberál Šalomon, začne rozhadzovať peniaze, dáva piť, jest, sľubuje ľudom pašienky, lesy, drevo, mlyny a kto vie čo a tí verní ľudáci jedno za druhým opustili zástavu, ktorej vernosť sľubovali a šli za krásnymi sľubami, za žranicou, za pálenkou. «Slabý ľud», hovoril Ugron, preto musel ľudový kandidát odstúpiť a liberálovi, ktorého vraj voľba 40.000 zlatých stála, prepustiť víťazstvo.

V Novovesskom a Levočskom okrese ľudová strana ani len kandidáta nepostavila. Zase len pre ten slabý ľud, vlastne pre lakomosť ľudu. Lebo naši voličia voľby držia za príležitosť za darmo sa môcť najesť a hodne napíť. Keď ale ľudová strana nič nesľubovala, ani nedávala, mysleli si, po čo aj ta pôjdeme? išli len ku liberálom a tam dostali, hoc aj nové zákony to prisne zakazovali. Nuž či v takýchto voličoch možno dôverovať, či sa na takýchto možno spoliehať, ktorí len piť a žrať chcjú? Nie, preto ľudová strana musela sa vzdialiť od nás.

A smutné je ešte len to, že mnohé obce, ktoré predtým do chlapa ľudáci boli, sami sa šli núkať liberálnemu kandidátovi. Áno, keď liberálny kandidát, súc istý, že jednohlasne zvolený bude, si ani nežiadal, aby v deň voľby mnoho voličov prišlo, aby na darmo peniaze nevyhadzoval, a keď preto ani nevolal nikoho na voľbu, *predsa títo sami* sa posbierali a šli sa natiskať a vrešťať a to všetko len aby sa mohli za darmo nažrať, napíť. Ako že to hovorí sv. Pavel? «Ktorých bohom je ich brucho.» Áno pre hrtan a pre nenasiteľné bruchá zatajajú, zapredajú všetko čo by im malo byť sväté. Také obce boly *Jablonor, Lučka, Biacovce, Kolbachy* a iné. Musím pochváliť ale držanie rychtárov Jablonovského a Kolbachského, ktorí zmužile odpovedali svojim občanom, že oni na voľbu neidú, ani nepôjdu, lebo tam poriadný ľudák nemá čo hľadať.

Toto sú iste smutné udalosti a svedčia, že jak málo pochopuje ľud to dobrô, čo mu s podporovania ľudovej

Zo Spiša.

stránky kynie. Ale svedčí aj to, že ľud nechce uznať, že jeho najväčší nepriatelia sú liberáli, vlastne liberalismus, ktorý ľud mravne a hmotne na mizinu priviedol. Je to predsa len smutno vidieť, ako si náš ľud sám pod nohami jamu kope, jako napomáha vždy tých, ktorí nič inšie nerobia len stále väčšie dane, porcie odhlasujú. Bolí to srdce, keď zkusujeme, že ľud náš vo svojej zaslepenosti pomáha tú vládu, ktorá proticirkevné zákony uvádza, ktorá zmenšuje vážnosť cirkve a jej sluhov, ktorá trpí, aby kríž svätý, znak spasenia nášeho, beztrešne povyrúcali z university ba ešte aj z koruny uhorskej. Oni to uznajú pozdejšie, že zle robia, len aby potom nebolo neskoro.

O nedlho budú zas voľby do stoličného výboru. Mohli by voličia naši tú chybu, ktorú teraz urobili, napraviť tým, že pri nastavajúcich stoličných voľbách odajú hlasy svoje na mužov z ľudovej stránky. V stoličných výboroch sa jedná o mnoho vecí, týkajúcich sa záujmy ľudu, preto potrebné je, aby v týchto výboroch boli mužovia, ktorým na srdci leží blaho a dobro ľudu a nie samí matrikári a notárovia, ktorí tak hovoria a hlasovať musejú, ako im pán vicišpán, ale slúžny rozkazuje.

Tolko na teraz z nášeho Spiša úfam sa, že pozdejšie nebudem museť podobné smutné správy posielat.

S Bohom

Spišiak.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť, alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.* Kto posielate dopis alebo článok, len takito nech pišu: *Edvard Sándorfi redaktor Kreštana, Budapest, József-körút 35.*

Fatranský. Voľby majú mnoho poučného v sebe. Na žiaden pád však netreba to tak zle ponímať. V prírode ničo skoku. Ono sa to pomalý vyvinie a jako! Každý bude oči otvárať. Jedno nás teší, že naši ľudia nie sú predsa tak pokazení, ako na Dolnej Zemi. Tí sa už zadržali!

Volič v M. Je pravda, že na priek zákonom a kráľovskému slovu boly voľby predsa všade násilné. Je to síce potupa, ale to bude mať následky dobré. Tie asiatické poriadky vofebné neudržia sa už ani 10 rokov. Budeme voliť po obicach a voličov musí byť viacej.

Jeden robotník, Budapešť. Tú správu vašu o tých českých a moravských socialistoch použijeme v budúcom č.

Priateľovi do Ž. U. Nič nemôžeme v tej veci urobiť. To by bolo tolko, ako ísť od Kaifáša k Herodesovi. Modlite sa, Pán Boh Vás neopustí. List vám pošleme.

Horlivý ľudák v Stupave. Čo sa bojíte? Len svedkov majte a tie vyhrážania popíšte, tí panáci trestu neujdu.

Do Lozorna. V noci nemá u vás žiaden korteš ničoho hľadať. Vypracte ho von. A keby necheel ísť po dobrotky, môžete ho vysotiť von, čo by si aj rebrá zlámal. Nič sa vám nestane. Svobodu vašu ochraňuje zákon. Čítajte do-

pisý, — nuž keď všade Slováci zviazili ani váš okres nesmie nám padnúť.

Volič púchovského okresu. Veru zdesili sme sa, keď čítali sme o tých násilenstvách, ktoré farahúni v Trenčiansku páchali. Večná škoda takých pánov ako sú Chocholus, Durčanský a Teselský. Ale to nič. Za to všetko budú deti židovské ešte vejskať kedysi. L'ud náš pomaly zmúdreje a vyslobodí sa pomocou horlivcov svojich z pazúr židovských. Žid by sa mal až trhať za toho sedliaka bez nehož nevyžije a tu ho máš! ešte váš mastyrujú jako nakazení. Nuž nech sa bláznia, veď im chut prejde!

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Štiavnická kalvária. Na pamiatku 150-ročného jubilea složil Árpád Hidvéghy, farár belianský. Pre slovenský ľud prispôobil Fr. Richard Osvald, správca fary teplianskej, censor diecesánsky. 196 strán. Viazaná v plátne. S veľmi utešenými obrazmi. Cena 60 krajciarov. Čistý výnos venuje sa na vždy výlučne len Kalvárii. Snažne odporúčame.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 8. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28/a.

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby byly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi zehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. Juraj Császka verejne v pastierskom liste svojom odporúchal naše «Listy Svätého Antona».

Nuž veru je to aj pravda, že tieto lacné a veľmi zaujímavé, mravnopoučné noviny nemaly by chybovať v žiadnom dome katolíckych Slovákov.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klg. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·60—8·20 kor., peštianska 7·60 8·10 kor., z Báčky 7·60 kor., banátska 7·35—7·85.

Raž: 6·50—6·80 kor.

Jačmeň: na krm 5·80—6·05 korún, do pálenice 5·95—6·15 kor., na várku 7·— — kor.

Kukurica: 5·20—5·30 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·60	24·80	24·—	23·20	22·60	22·—

	6	7	7½	8
	21·—	18·40	16·40	11·—

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 9·— korún.

Ovos: 6·40—6·70 kor.

Strova: Fazula veľká biela a okruhlá po 6·75—7·10 brnava 6·25—6·60, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50— —. Hrach: 11·80—12·00, lúpaný 20·— —. Šušovica horšia 10·— —, lepšia 13·00—14·— —. Mak: 25·00—27·00, všetko po 50 klg.

Lekvár srbský transito 17·75—18·25 po 50 klg.

Semená: Červená ďatelina nová — — — —. Lucerna 43·— —38·—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ³/₁₀₀ 48·— ⁴/₁₀₀ 48·75— —, učená dobrá slanina 48·50— — po 50 klg.

Petrolej trojkřížový 45·00, dvojkřížový 38·00 za 50 klg. netto.

Olej repcovy 83 korún za 100 klg.

Remeň: podošvy k. 250—310; terey prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; teľaciny k. 370—390; pitlingy — —; koňaciny vrázkované k. — —; tažené k. — — — —

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — —. väčšie — — — — metr. cent.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fl'aša 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

u bratov Brüll

diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utca 46.

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

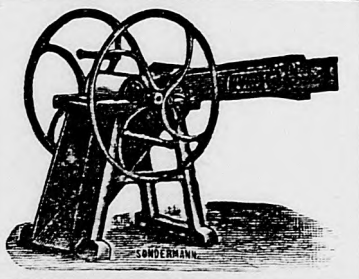
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mláčacky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámánie kôry. Pluh. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franco.

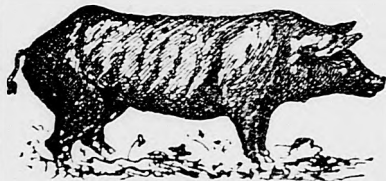
MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsénmegye.)

Tí páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti dúlu sviň,

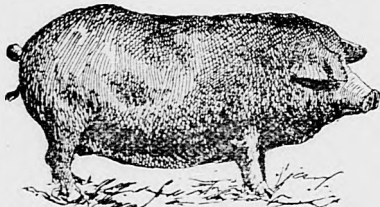
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej: výbornou svojou chemickou silou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielam

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduchoch, krížov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplné zdravie, — o čom pôvodné dokumenta svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kosti, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej pôvodnej skl. kor. 2.40

Založená 1735.

*

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boľeniu zubov atď. Účinnosť je istá a chytrá, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a osilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďakočinení potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdočnom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať je možné v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseluje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, záduhu, isebli, bladosť závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

Nie tajní prostriedok!

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

